

РЕШЕНИЕ

№ 5782

София, 16.05.2016

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният административен съд на Република България - Четвърто отделение, в съдебно заседаниена пети април в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:

АДЕЛИНА КОВАЧЕВА

КРЕМЕНА

ХАРАЛАНОВА

БИСЕРКА ЦАНЕВА

и с участието

изслуша докладваното

при секретар

Ирена Асенова

на прокурора

Лидия Ангелова

от съдията

БИСЕРКА ЦАНЕВА

по адм. дело № 859/2016.

Производството е по реда на чл. 459, ал. 9 ИК във връзка с чл. 208-228 АПК. Образувано е по касационни жалби от : Н. П. Г., в качеството му на кандидат за общински съветник, И. Я. Т. в качеството на кандидат за общински съветник, [ПП] и А. Н. С., подадена чрез адвокат Черногорски, Т. М. Т., подадена чрез пълномощник адв. Илиев, Т. К. Г. , Р. Н. Д. , в качеството на кандидат за общински съветник, подадена чрез адв. Нучев, и от [ПП] и П. Д. Ц., в качеството му на кандидат за общински съветник, чрез процесуален представител адв. Велов , против решение №8035 от 17.12.2015година, постановено по административно дело № 10609/2015година по описа на АССГ. Твърди се недопустимост, неправилност, необоснованост и съществени нарушения на съдопроизводствените правила. От ответната страна – ОИК-Столична община е представено становище за неоснователност и на седемте касационни жалби, поддържано в съдебно заседание от явилите са членове на ОИК П. В.- председател, В. К.-зам. председател и С. К.-член.

Ответниците М. О. К., К. Т. И., П. И. К., Ц. О. С., Л. В. К., В. Л. Ч., З. Й. Ц. , Е. Е. Д., И. Н. М. , И. П. Б. , [ПП] , [ПП] и , [ПП] , редовно призовани не вземат становище по касационните жалби. о

Заинтересованите страни: С. И. А., С. С. С., В. Г. Т., Е. Е. Д., Т. Н. Ц., И. В. В., К. А. К., В. С. Т., Н. Я. П., С. Ц. С., Е. С. Г., Т. Н. Г., Й. Д. Г., Н. А. С., Е. Е. Й., И. И. Й. - К., А. И. С., В. Н. Ч., З. К. З., М. В. В., А. М. И., М. Д. Г., Й. Н. Д., В. М. С., Б. И. Б., О. В. И., М. А. И., Б. Г. Б., И. К. Д., С. Е. В., В. Е. М., Т. Д. Т., М. Р. Г., П. Н. П., И. Н. Б., Н. Т. Т., И. Т. П., Р. И. А., С. М. М., Б. И. Б., А. Г. К., М. Б. С., В. Д. Д., М. Х. Х., Б. Ц. Ц., Н. М. Н., И. Т. А., А. М. Г., Д. Б. А., С. Т. Х. и М. Г. Г. не вземат становище по жалбите.

Заинтересованата страна - К. Д. П., представлявана от адв. Черногорски изразява становище за основателност на жалбите.

Заинтересованите страни - М. Е. О., Л. Г. Р., И. И. А., И. И. И., А. Б. И., Ж. С. Н., Н. В. Ч., В. Л. Т., О. И. А. и В. Х. М., чрез процесуален представител адв. Силвия Христова изразяват становище за неоснователност на подадените касационни жалби.

Участвалият по делото прокурор от Върховната административна прокуратура дава заключение за неоснователност и на седемте касационни жалби. Прокурорът взема становище по всеки един довод от касационните жалби, като аргументира заключението си с правилността на съдебния акт. Настоящият състав на Върховния административен съд, четвърто отделение намира касационните жалби за процесуално допустими. Те са подадени в срока по чл. 459, ал. 8 ИК и от надлежни страни, за които съдебният акт е неблагоприятен. Разгледани по същество касационните жалби са неоснователни по следните съображения:

Административният съд-София град в производството, развило се пред него по реда на чл. 459 ИК, е потвърдил решението на ОИК в Столична община, с което са обявени за избрани общинските съветници от проведените на 25.10.2015 г. избори за общински съветници и кметове на територията на Столична община, София- град. За да постанови този резултат, съдът е приел, че жалбите са подадени от лица, имащи правен интерес от оспорване на решението, които са подали жалбата си в срок. По съществуто и е приел, че жалбите са неоснователни, защото наведените твърдения за допуснати съществени нарушения на изборния процес са останали недоказани. Посочил е, че от събраните по делото писмени доказателства, представени като част от административната преписка и неоспорени от старните е установено, че на основание чл. 98, т. 1 от Конституцията на Република България и чл. 4, ал. 1 ИК с Указ № 162 от 10.08.2015 г. на президента на Република България, обн. ДВ, бр. 61 от 11.08.2015 г. са насрочени избори за общински съветници и за кметове на 25.10.2015 г., като с решение № 1512-МИ от 4.08.2015 г. Централната избирателна комисия (ЦИК), в съответствие с чл. 6, ал. 1 от ИК, е утвърдила образците на изборните книжа за произвеждане на избори за общински съветници и кметове. Със заповед №С015-РД-09-1118/04.09.2015 г. на кмета на Столичната община(изменена със заповед № СО 15-РД-09-1136/08.09.2015г., заповед №С015-РД-09-1151/12.09.2015 г., заповед № С015-РД-09-1227/05.10.2015 г.), на основание чл. 44, ал. 1, т. 1 и ал. 2 от Закона за местното самоуправление и местната администрация, в изпълнение на правомощието по чл. 8, ал. 2 ИК са образувани избирателни секции за произвеждане на избори за общински съветници и кметове, насрочени за 25.10.2015 г., разпределени по административни райони, като съобразно т. 4 броят на избирателите във всяка избирателна секция е определен на база справка за броя избиратели на територията на Столична община към 13.07.2015 г. по последно подадени данни от ГД ГРАО на Министерството на регионалното развитие и благоустройството към районните администрации на Столична община. С решение № 1871-МИ/НР/04.09.2015 г. на ЦИК е назначена общинска избирателна комисия в Столична община, област с административен център София град в състав от 19 членове. С решение № 2023-МИ/НР на ЦИК от 09.09.2015 г. е отстранена допуснатата в решение № 1871-МИ/НР/04.09.2015 г. на ЦИК грешка при посочване на имената на двама от членовете на ОИК. С решение № 2858-МИ/НР/30.10.2015 г. на ЦИК са извършени промени в състава на ОИК. Като безспорно от страна на съда е прието, че в производството по назначаване на ОИК е спазена процедурата по чл. 75 и сл. ИК, а членският ѝ състав съответства на изискванията при съставянето на чл. 76, ал. 3 - 9 ИК. Установено е от съда, че с решения на ОИК, респективно с решения за промени в съставите им (представени като приложение по делото), са назначени съставите на секционните избирателни комисии и са утвърдени списъците с резервните членове в

съответствие с нормата на чл. 89, ал. 1 ИК.С решение № 1175-МИ/НР от 25.10.2015 г. на ОИК, постановено на основание чл.87, ал.1, т.25 ИК, във вр. с чл. 220, ал.1 ИК е обявен краят на изборния ден на 25.10.2015 г. - 19.00 ч. Като писмени доказателства по делото са приети официално заверени от ответника преписи на протоколи на СИК от всички избирателни секции (ИС). Във връзка с конкретизирано от жалбоподателите [ПП], Р. Н. Д., К. Т.И., И. Я. Т., П. Д. Ц., Л. В.К., В. Л. Ч., З. Й. Ц., [ПП] и [ПП] оспорване истинността на посочени в уточнителните им молби от 12.11.2015 г. протоколи на конкретни СИК с твърдения за невярност в посочени в молбите части, с определение № 6204/16.11.2015 г. **съдът е открил производство по реда на чл. 193 ГПК по отношение на така конкретизираните протоколи, в рамките на което е проверил всеки един от тях.В това производство е разгледал и обсъдил всички протоколи на СИК, за които е открито производството единствено в частите и съдържанието, относимо към изборния резултат на конкретния оспорващ субект**, а в случаите, когато той е кандидат за общински съветник - и към данните, касаещи партията или коалицията, в чиято кандидатска листа същият е включен, като изложението е структурирано по жалбоподатели. **На първо място съдът е разгледал възраженията [ПП]¹ и оспорените от тях протоколи на СИК. По отношение на направените възражения за извършени поправки на протоколите на СИК, съдът е оставил без обсъждане тези, които не рефлектират на изборния резултат на този жалбоподател при съобразяване с обективните предели на правния интерес на жалбоподателя от оспорване. Подробно са разгледани и обсъдени оспорените от този жалбоподател 404 протокола на СИК.**След преглед на всички представени по делото протоколи на СИК, общо 1575 на брой и обсъдените 404 протокола осорени от жалбоподателят, е констатирано, че единствено в шест от протоколите са налични поправки на данни, засягащи неблагоприятно изборния резултат на [ПП], а именно: протокол №224602038 , където са установени несъответствия между данните пот.9 и т. 10 с един действителен глас без преференция; протокол №224602049, където броя на недействителните бюлетини за коалицията е променен от 0 на 10; протокол в ИС №224602063- броя на недействителните бюлетини за коалицията е променен от 0 на 6; протокол на СИК в ИС №224616042, където общият брой действителни гласове за коалицията , отразен в т.9 на стр.6 е поправен от 24 на 22; протокол № 224605010- общия брой действителни гласове за жалбоподателя е променен от 13 на 11 и протокол на СИК в ИС № 224611067, където общия брой действителни гласове за коалицията е променен от 13 на 11.Установено е също така в един от протоколите на СИК- ИС№ 224607075, въпреки липсата на поправки, че е налице неточност при отразяване на броя действителни гласове в числовите данни от протокола на СИК- с 13 гласа по -малко.съдът е установил, че всички тези поправки са удостоверени с подписите на членове на СИК, поради и което не може да се приеме нарушение на изборните правила. **Независимо от тази констатация съдът е посочил, че дори и хипотетично да се приеме липсата на тези поправки, [ПП] би получил 42 действителни гласа в повече от отчетеното от ОИК, което по никакъв начин не би променило изборния резултат** на този жалбаподател, тъй като вместо отчетените 37 103 действителни гласа и получени 7 мандата в общинския съвет, би имал 37 145 действителни гласа, които биха осигурили също 7 мандата.

На следващо място са разгледани възраженията на **жалбоподателката Р. Н. Д.**, регистрирана като кандидат за общински съветник с кандидатската листа за общински съветници в Столична Община, предложена от [ПП]. След преглед на всички представени по делото протоколи - общо 1575 на брой и разгледаните и обсъдени подробно от съда - 51 на брой / изрично оспорени от страната / съдът е установил неоснователност на сочените в жалбата нарушения. Посочено е, че в нито един от оспорените от жалбоподателката и обсъдени от съда протоколи не са отразени особени мнения на членовете на СИК. Не са налице и съставени протоколи по реда на чл.438, ал.3 ИК, което опровергава твърденията за неправилно отчетени бюлетини като недействителни. Не са констатирани също така налични поправки на данни, които неблагоприятно, пряко и непосредствено да засягат изборния резултат на жалбоподателката. Установено е от съда, че в пет от разгледаните протоколи са налични поправки на данни, касаещи разпределението на получените от [ПП] гласове, които поправки са неясни, нечетливи и необосновани, като общия рой на гласовете в тези протоколи е 74. В тази връзка е отбелязано, че дори хипотетично да се приеме, че това са действителни гласове, дадени с преференция за тази жалбоподателка, нейния изборен резултат би се променил от 289 на 363 гласа, което отново е недостатъчно за достигане на 7% от общинската изборителна квота/6148/ необходима за включване в списък А по чл.454, ал.3 ИК, нито пък за избиране на общински съветник от списък Б, доколкото всички съветници от кандидатската листа на коалицията са такива, образуващи списък А. Във връзка с оспорването на жалбоподателят К. Т. И. административният съд е разгледал и обсъдил оспорените протоколи на СИК, рефлектирали върху неговия изборен резултат като кандидат за общински съветник от кандидатската листа на [ПП] под №16-151 на брой. Констатирано е, че в два от тях са налични поправки на данни, които неблагоприятно пряко и непосредствено засягат неговия изборен резултат. Общия сбор от гласовете в тези протоколи е 64 и съдът е приел, че дори хипотетично да се приеме, че тези гласове са действителни гласове, дадени с преференции за този жалбоподател, неговия резултат би се променил от 144 получени гласа на 208 действителни гласа, което отново би било недостатъчно за достигане на 7% от общинската изборителна квота - 6148 гласа, необходима за включване в списък А по чл.454, ал.3 ИК, нито пък за избиране на общински съветник от списък Б, доколкото от кандидатската листа на [ПП] всички общински съветници са такива, образуващи списък А. По оспорването на жалбоподателят И. Я. Т., регистриран за кандидат за общински съветник от кандидатската листа за общински съветници в Столична община, предложена от [ПП] под №13 съдът е извършил проверка и обсъдил подробно оспорени 64 протокола на СИК, относими към отразяването на преференциалния вот и рефлектиращи пряко върху неговия изборен резултат. Констатирано е наличието на поправка на данни, пряко рефлектиращи върху неговия изборен резултат в един от тях. Установено е също така неточности при отразяване на числовите данни в два протокола - на СИК : в ИС №224603064 - заличаване на две преференции за жалбоподателя в ИС №224610066 - 1 недействителен глас, разпределен в т.10, а дадени за Таков 11бр. преференции - неправилно отразени в числовите данни на протокола на СИК като 2броя. При тези установявания съдът е приел, че дори и извършените в тези два протокола поправки в преференциите за този кандидат да са оцетили именно него, би се формирал извод за общ брой неотчетени за него 12 гласа, които би променило крайния му резултат от 448 гласа

, отчетени от ОИК на 460 гласа, който резултат би бил недостатъчен за промяна в класирането на избраните кандидати от тази коалиция, тъй като последния избран от тази листа кандидат е с 489 гласа.

Като неоснователни са отхвърлени възраженията на жалбоподателите [ПП] и П. Д. Ц.. В тази връзка са обсъдени конкретни 18 протокола от СИК, изрично оспорени от тях и чиито резултати оказват пряко влияние върху изборния резултат на партията, респективно на Цветков. От разгледаните и обсъдени протоколи е установено, че в един от тях са налични поправки на данни, засягащи неблагоприятно изборния резултат на партията, а в друг е налице несъответствие в данните, което би могло да е оцетило отново партията. Съдът е констатирал, че при липсата на тези поправки и несъответствия . [ПП] би получила 15 действителни гласа повече, което по никакъв начин не би променило нейния изборен резултат, **тъй като вместо отчетените 7724 гласа и получен 1 мандат би имала 7739 гласа, което също би довело до 1 мандат, тъй като остатъкът не би позволил разпределянето на втори мандат.** По отношение възраженията на жалбоподателят П. Д. Ц., кандидат за общински съветник от същата партия е установено, че същия е получил 203 гласа/ отчетени от ОИК/ и дори хипотетично да се приеме, че оспорените в протокол на СИК в ИС№224602043 гласа да се приемат като отчетени за кандидата, то резултата му би се променил на 210 гласа, което е недостатъчно за промяна в класирането на избраните кандидати от листата на Партия "зелените", чиито единствен мандат е зает от Иван Велков Велков, получил 4554 преференциални гласа. Като неподкрепени от доказателствата по делото са отхвърлени и твърденията в жалбите на З. Й. Ц., В. Л. Ч., кандидати за общински съветници от кандидатската листа в столична община, предложена от [ПП] и [ПП] и Л. В. К..

На следващо място административният съд е разгледал оплакването на жалбоподателите М. О. К., Т. М. Т., Ц. О. С., П. И. К., И. Н. М., [ПП], Т. К. Г., А. Н. С., И. П. Б., Н. П. Г., Е. Е. Д.. След преглед на данните от протоколите на СИК в частта, относима към тяхната кандидатура и партията (коалицията), в чиято кандидатска листа са включени и съпоставката им с числовите данни към всеки протокол на СИК, съдът е констатирал ,че не са налице поправки и несъответствия, които неблагоприятно, пряко и непосредствено да засягат техния изборен резултат. **От приложените към преписката протоколи на СИК съдът е установил, че в по-голямата си част представените от жалбоподателите преписи съответстват като съдържание на тези, представени от страна на ОИК като част от административната преписка. Протоколите, представени от жалбоподателите, които не съответстват като съдържание на тези, приети като част от административната преписка** (напр. протокол от ИС №№ 224610066, 224603007, 224603014, 224623011, 224601014, 224619002 и др.) **съдът е отказал да кредитира с мотива, че за да имат същата доказателствена сила, както и оригиналите, преписите следва да са съставени по реда на чл. 179, ал. 1 ГПК - от длъжностно лице в кръга на службата му, по установената форма и ред, а представените преписи от протоколи от страна на жалбоподателите, не се съдържат реквизити (подписи на председател, зам.-председател и секретар на СИК), удостоверяващи, че същите преписи са получени по реда на чл. 442, изр. 1 ИК.** Посочено е, че представените като част от административната преписка протоколи на СИК, а не тези, с които жалбоподателите са се снабдили , са послужили за издаване на оспорения административен акт, поради което е

проверено и обсъдено именно тяхното съдържание. По отношение на останалите възражения на жалбоподателите, неразгледани при обсъждане на отделните протоколи на СИК от страна на административният съд като доказателство по делото е приет протокол на ОИК от 27.10.2015 г. за избиране на общински съветници, неоспорен от страните, от който е констатиран, че броят на гласувалите избиратели според положените подписи в избирателните списъци, включително и подписите в допълнителните страници (под черта) е - 411 908, общият брой на действителните гласове (общ брой на действителните хартиени бюлетини и действителните гласове от машинното гласуване) /е 370 010, а общият брой на недействителните гласове (общ брой на недействителните гласове с хартиени бюлетини и празни гласове от машинното гласуване) е 36 894. **Като безспорно е прието, че броят мандати за общински съветници е 61 и в съответствие с нормативно установения алгоритъм за определяне на общинската избирателна квота, съдът е изчислил същата както следва: $375\ 010 : 61 = 6147,70491$, което число при съобразяване с изр. 2 на § 1, т. 14 ДР на ИК следва да се закръгли на най-близкото по-голямо цяло число - т.е. 6148.** Така получената общинска избирателна квота е определена като съответстваща на тази, определена от ОИК и участвала при разпределението на мандатите с процесното решение.

Във връзка с доказателствени искания на страните ОИК е представила постъпили в изборния ден жалби и сигнали, както и решение № 1174-МИ / 25.10.2015 г. на ОИК , с което ОИК се е произнесла по жалбите и сигналите. Представено е и удостоверение, подписано от всички членове на ОИК , с което ОИК е декларирала, че от всички 1557 броя протоколи на СИК за избор на общински съветници, предадени в ОИК - Столична община, само два протокола на две СИК са приети със сработили/неудовлетворени контроли, както следва: протоколи на СИК с № 224602043 и № 224603035.

По реда на чл. 192, ал. 1 ГПК трето неучастващо по делото лице - ЦИК, е представило пред съда заверени преписи на посочените от ОИК в удостоверението две приемо-предавателни разписки с налични неудовлетворени контроли - за ИС № 224602043 (разписка № 2246059004- л. 2254 и сл., т. V) и ИС № 224603035 (разписка № 2246171027 - л. 2259 и сл., т. V). От разписка № 2246059004 е установена неудовлетворена контрола К6 - в поле по т. 7 числото „36" не съответства на числото по т. 9 „недействителни гласове" - „25" - касаещо разлика от 11 недействителни гласа. След тази констатация и след преглед на протокола на СИК съдът е установил липсата на поправки при разпределението на недействителните гласове между партиите и коалициите по т. 9, както и в частта на разпределение на преференциите по т. 10 в- полетата на жалбоподателите. кансаттирал е , че от числовите данни към същия протокол, броят недействителни бюлетини, разпределен между партиите и коалициите е по-малкото от двете числа (25), поради което несъответствието между числата не е оцетило нито един от жалбоподателите.

При прегледа на разписка № 2246059004 е установена неудовлетворена контрола К3 - числото по т. 6 (204) не е равно на сумата от числата по т. 7 (8) и т. 8 (193) - касае се за разлика от три гласа. При преглед на протокол на СИК от ИС № 224603035 (класьор № 2, л. 235 и сл.) е установено, че е подписан от всичките 7 членове на СИК. В полето на т. 6 е вписано числото 204, вт. 7 - 8 и в т. 8 - 196. Сборът на данните от т. 7 и т. 8 съответства на данните по т. 6. Не са констатирани каквито и да било поправки в този протокол в частта на горните данни. За

прецизност на изложението административният съд е отбелязал, че при извършените проверки, единствените констатирани корекции в целия протокол са в частта на отразяването на предпоченциите на Движение 21 и БСДП, които не рефлектират върху изборния резултата на нито един от жалбоподателите в настоящото производство.

Като неоснователни са отхвърлени оплакванията за незаконосъобразност на проведените избори, свързани с твърдения за грешки при преброяване на бюлетините, грешки в отразяване резултатите, грешки при отчитане на бюлетините като действителни и недействителни, при разпределение на предпоченциите на жалбоподателите- кандидати за общински съветници. По тези възражения съдът е съобразил, че в производството по чл. 459 ИК проверката на решението на ОИК за определяне на окончателните изборни резултати се осъществява чрез проверка за съответствие с изискванията на закона (ИК) **при постановяването на актовете, които го предхождат и обуславят крайния резултат. Такива са протоколите на СИК и всички други актове, съставени в хода на проведените местни избори,** като опазването на административнопроизводствените правила при постановяване на процесното решение и съответствието му с материалноправните норми и целта на закона, следва да бъде установено от съда при отчитане на спецификата на изборния процес. Тази специфика е отчетена съда при очертаване на кръга на относимите и необходими доказателства в съдебната фаза на производството. **По отношение на тези възражения е посочено, че в Глава V на ИК за провеждане на изборите са уредени начина на назначаване на различните изборителни комисии, както и законовите гаранции за осъществяване на вътрешен контрол в работата на комисииите - представителите на една партия или коалиция не могат да имат мнозинство в една и съща изборителна комисия** (чл. 46, ал. 8, изр. 2, чл. 76, ал. 3, изр. 1, чл. 92, ал. 3, изр. 1 ИК), председателят, заместник-председателят и секретарят не могат да бъдат от една и съща партия или коалиция (чл. 46, ал. 7, изр. 2, чл. 76, ал. 3, изр. 2, чл. 92, ал. 3, изр. 2 ИК). **Именно начинът на съставяне и назначаване на ОИК и СИК е гаранция за прозрачност и законност в работата на тези колективни органи по провеждане на изборите.** Разгледана е и възможността , уредена в кодекса за обжалване на актовете на всяка от тези комисии в кратки срокове по административен ред (пред горестоящата изборителна комисия), след което същите стават стабилни административни актове - задължителни за изпълнение и с невъзможност за преразглеждане на тяхната законосъобразност. Съгласно чл. 100, ал. 1, т. 6 ИК СИК разглежда жалби и сигнали, по които се произнася незабавно и преди края на изборния ден, като решението се съобщава веднага на жалбоподателя или подалия сигнала. В съответствие с чл. 87, ал. 1, т. 22 ИК решения и действия на СИК подлежат на обжалване пред ОИК, която се произнася по жалбата или сигнала незабавно, до един час от постъпването им и преди края на изборния ден. **В съответствие с нормата на чл. 88, ал. 1 ИК решенията на ОИК могат да се оспорват в тридневен срок от обявяването им пред ЦИК,** която разглежда жалбата в срок до три дни и се произнася с решение, подлежащо на обжалване пред Върховния административен съд. Съгласно чл. 440, ал. 1, т. 5 ИК и от образца на протокола на СИК (приложение към решение № 1512-МИ от 4.08.2015 г. на ЦИК) е налична графа, в която се отбелязват постъпилите в изборния ден заявления, възражения, жалби и взетите решения по тях. Съдът е посочил, че в съответствие с чл. 438, ал. 3 ИК,

когато действителността или недействителността на някой глас бъде оспорена, след решение на СИК случаят се описва в протокол, който се прилага към протокола на СИК по чл. 432, ал. 1 ИК и се описва в същия на стр. 8, поле „В“. Императивната правна норма на чл. 441, ал. 3 ИК задължава всички членове на СИК да подпишат протокола по чл. 432, ал. 1 ИК, а в случай на несъгласие с отразеното в протокола, да изложат в писмен вид особено мнение - неразделна част от протокола, което следва да бъде отразено на стр. 8 от одобрения формуляр. По идентичен начин съгласно чл. 450, ал. 1, т. 17 ИК в протокола на ОИК за избиране на общински съветници е налична графа за отбелязване на жалби, възражения, заявления, особени мнения и решения по тях. Като краен извод, след тези констатации съдът е посочил, че горепосоченият ред за конституиране на избирателните комисии, административният ред за обжалване на решенията им, редът за вписване на постъпилите жалби и сигнали, отразяването на особените мнения на членове на СИК и вписване на протоколите по чл. 438, ал. 3 ИК в протоколите на СИК и ОИК, които са официални удостоверителни документи, са гаранция за прозрачност и законност на изборния процес. Според волята на законодателя, обективирана в ИК, изборният процес е така организиран, че всеки един настъпил юридически факт, относим към неговата (на изборния процес) законосъобразност да бъде обективиран в писмена форма, като в някои случаи това е форма за действителност (протокол по чл. 438, ал. 3 ИК, особено мнение на член на СИК), а в други - форма за доказване (жалба, сигнал, възражение и т.н.) т.е. въведено е писменото начало при установяване на нарушения или отклонения в изборния процес. Така установеното писмено начало е оправдано от една страна за защита на правната сигурност и стабилност, а от друга - предвид осигурените механизми и способности за контрол върху изборния процес от страна на изключително широк кръг правни субекти - всеки избирател, кандидат, партия, коалиция, застъпници, наблюдатели, представители. Предвид изложеното и по аргумент от нормите на ИК, съдът е приел, че обсъжданите по-горе протоколи на СИК и ОИК не подлежат на съдебен контрол за законосъобразност, доколкото съдебният контрол за законосъобразност на изборния процес се осъществява въз основа на отбелязванията в официалните удостоверителни документи, които се съставят във всяка негова фаза - протоколи на СИК и ОИК, постъпили писмени жалби и сигнали, обективирани писмено особени мнения на членове на СИК и ОИК и т.н. Приел е също така, че протоколите, които съставят назначените СИК, в които установяват резултатите от гласуването чрез преброяване за съответния вид избор, са в три идентични екземпляра изработени на трипластова индигирана хартия (чл. 432, ал. 3 ИК) и когато в тях няма отразени постъпили в изборния ден жалби и сигнали и взетите по тях решения, няма описани подадени заявления или възражения, няма забележки, няма отразени и приложени особени мнения, няма съставяни и приложени протоколи по чл. 438, ал. 3 ИК, логично следва изводът, че при произвеждане на избора не са допуснати нарушения. В подкрепа на този извод е посочена и нормата на чл. 222, ал. 1 ИК, уреждаща компетентност на СИК да преустанови гласуването, когато са налице съществени нарушения на изборния процес, като това решение се съобщава незабавно на ЦИК и се отразява в протокола на СИК (чл. 222, ал. 2 и ал. 3 ИК). Съдът е констатирал, че в представените по делото протоколи на всички СИК липсва отбелязване за

преустановяване на гласуването поради съществени нарушения на изборния процес по смисъла на чл. 222, ал. 1 ИК. Във връзка с оспорването на данните в протоколите на СИК, респ. на ОИК административният съд е открил производство по реда на чл.193 ИК единствено по отношение на изрично посочените от жалбоподателите протоколи. С оглед липсата на особени мнения, възражения, жалби и сигнали е приел, че част от установените в протоколите на СИК поправки са извършени от членове на СИК при предаването на протоколите на ОИК (в какъвто смисъл е било твърдението на жалбоподателя [ПП]). По отношение на тези поправки, след подробното обсъждане на процесните протоколи съдът е извел заключението си, че описаните поправки представляват отстраняване на очевидни фактически грешки, поправянето на които може да се извърши съгласно чл.441, ал.2 ИК и след обявяване на резултата от СИК, като по аргумент на по-силното основание от чл. 441, ал. 5 ИК съгласно които неподписването на протокола от член на СИК не го прави недействителен, неполагането на подписи от всички членове на СИК до някои от поправките в съответния протокол, респ. на по-малко от трима от членовете ѝ по чл.444,ал.1 ИК не могат да обосноват извод за недействителност на протокола. Посочено е, че самото наличие на поправки в протоколите на СИК, не съставлява някакво абсолютно основание за квалифициране на протокола за недействителен, а нормата на чл. 178, ал. 2 ГПК задължава съда да оценява доказателствената сила на документ, в който има зачерквания, изтривания, добавки между редовете и други външни недостатъци, с оглед на всички обстоятелства по делото. При това е съобразено, че в съответствие с разпоредбата на чл. 444, ал. 1 ИК протоколите от СИК се предават на ОИК не от пълния състав на СИК, а само от трима членове - председателят или заместник-председателят, секретарят и член на секционната изборителна комисия, като предаващите протоколите членове на СИК трябва да са такива, предложени от различни партии и коалиции. В съответствие с чл. 446, ал. 3, пр. II ИК, когато ОИК установи съществено несъответствие във вписаните в протокола данни, което не може да се отстрани от СИК, СИК заедно с общинската изборителна комисия извършват ново преброяване на гласовете след приемането на протоколите на всички секционни изборителни комисии, като по аргумент от тази законова норма, когато несъответствието не е съществено, то може да се отстрани от самата СИК. Ето защо доколкото при предаването на протокола на ОИК не присъстват всички членове на СИК, а само трима от тях, то напълно обосновано е, отстраняването на несъществените несъответствия да бъде удостоверено най-много с три подписа на членове на СИК, което е сторено в почти всички от оспорените протоколи, а малкото изключения на поправки, удостоверени с по-малко от три подписа по аргумент на по-силното основание от чл. 441, ал. 5 ИК и по изложени по-горе мотиви, не могат да обосноват недействителност на протокола или невярност на отразената поправка. Констатирано е от съда, след извършените от него пресмятания по данните на оспорените протоколи, че са допуснати технически грешки - вписване на данни в грешно поле, след което зачертаване и отразяване на същите данни в коректното поле, неправилно сбиране на данни от точно определени полета. Отделно от това е посочено, че правото на участие в изборния процес на застъпници, наблюдатели, представители е гарантирано не само в рамките на изборния ден(по време на

гласуването в СИК, при отваряне на избирателните кутии и при установяване на резултатите от гласуването, за което им се осигурява пряка видимост)но и в етапите, които следват приключването на изборния ден - при предаването на бюлетините и останалите книжа на комисиите по чл. 287, ал. 7 и чл. 445, ал. 7 ИК, при въвеждането и повторното въвеждане в избирателните комисии и изчислителните пунктове на данните от протоколите с резултатите от гласуването на секционните избирателни комисии (чл. 114, 120, 126 ИК). Т.е. общественият контрол и на този етап от изборния процес е гарантиран чрез право на участие в него и право на жалби и сигнали за допуснати нарушения. От приложената административна преписка е установено, че не са налице доказателства за постъпили сигнали, жалби и възражения за допуснати нарушения при предаването на протоколите от СИК на ОИК и при въвеждане в избирателните комисии и изчислителните пунктове на данните от протоколите с резултатите от гласуването на секционните избирателни комисии. Отразяване на подобни жалби, сигнали и възражения не са установени и на стр. 8 в протокола на ОИК. С оглед всичко изложено съдът е приел, че установените в протоколите на СИК поправки са извършени в съответствие с чл. 445, ал. 5 ИК **и не са налице доказателства за твърдяните в жалбите нарушения.**

Като неоснователни са отхвърлени и възраженията за несъответствие между данните в протоколите на СИК и числовите данни, послужили при издаване на решението на ОИК, както и за неправилно пренесени данни от протоколите на СИК в тези на ОИК в изчислителния пункт на ОИК. Посочено е, че процедурата по въвеждане на данните е уредена в Методически указания на ЦИК, приети с Решение № 2596/МИ/НР от 14.10.2015 г. (в хартиен вариант се намират на л. 2222, т. V), което решение като необжалвано е влязло в сила. Установил е, че съгласно процедурата, описана в т. 22 и сл. , приносителите на секционните протоколи, т.е. членове на СИК в състава по чл. 444, ал. 1 ИК, след регистрация в ОИК отиват в изчислителния пункт/ИП/. В изпълнение на задължението си по чл. 445, ал. 4 ИК членовете на СИК проследяват въвеждането на данните в компютър от оператор в ИП, чрез въвеждане на деветцифрен номер на секцията и числовите данни от протоколите на СИК за всеки един от изборите. Програмата визуализира резултата от изпълнението на контролите и предлага операторът да потвърди записа им в базата данни. Тогава се отпечатва приемо-предавателна разписка в три екземпляра, която задължително съдържа: данни от въведения протокол, фабричните номера на всеки лист, част от ЕГН на оператора и на един от членовете на СИК, уникален код на разписката, като за всеки протокол на СИК за всеки отделен избор се съставя отделна разписка. Операторът подписва трите екземпляра на разписката и я предава на представителя (представителите) на СИК за проверка от ОИК. В случай, че членът на ОИК не подпише разписката и не приеме протокола в предложения вид, представителите на СИК извършват необходимите корекции по протокола, след което документът се представя на оператор за повторно въвеждане. Приносителите на протоколите на СИК предоставят разписките и протоколите на член на ОИК, който проверява идентичността на данните от разписката с тези от протокола и удовлетворяването на контролите и се подписва на трите екземпляра. При наличие на съответствие между данните в протокола на СИК и разписката и удовлетворение на контролите, контролиращият член на ОИК в присъствието на приносителите на протоколите на СИК вписва кода на разписката върху

трипластовия протокол и едва тогава го разпластява, подписва трите екземпляра от разписката. Един екземпляр от разписката се предава на приносителите от СИК, вторият - на отговорните от ИП за потвърждаване на записа в базата данни, а третия екземпляр ОИК предава на ЦИК. Именно предоставеният на отговорника на ИП екземпляр от разписката служи за потвърждаване на компютърния запис на данните от протокола на СИК в базата данни, извършено сравнение на съответствие на данните, след което тези данни повече не могат да се променят. Съгласно Методическите указания на ЦИК само данните от потвърдените компютърни записи участват в изчисляване на резултатите от обработката. Горепосочената проверка на данните от член на СИК, оператор в ИП и контролиращ член на ОИК е гаранция за точно, коректно и правилно въвеждане на данните от протоколите на СИК в базата данни на ИК. Същевременно се създават официални удостоверителни документи, притежаващи материална доказателствена сила, които дават възможност да се установи изборният резултат въз основа на писмени доказателства. Въз основа на изложеното съдът е приел, че описаната процедура по приемането и обработването на протоколите от СИК в ОИК създава възможност за неколкостепенна проверка на данните, като от една страна представител на СИК присъства при въвеждане на данните в ИП към ОИК, а от друга страна член на ОИК приема книгата като също проверява съответствието на фабричните номера на протоколите, като по този начин се създава отделен и самостоятелен документ - разписка по чл. 445, ал. 6 ИК, съдържаща данните от избора. На следващо място е посочено, че съгласно чл. 457, ал. 2 ИК, ОИК предава в ЦИК копие от компютърната разпечатка на данните за протоколите и решението на ОИК за всеки вид избор, списък на получените протоколи на СИК с кодовете на разписките им и компютърното предложение за протокол и решение на общинската изборителна комисия за всеки вид избор, предоставени от ИП, както и два броя технически носители с числовите данни от обработката на протоколите на СИК. Тези книжа се проверяват отново от ЦИК (чл. 457, ал. 3 ИК) и последната издава разписка на ОИК и се подписва протокол за предаването и приемането между представителите на ЦИК и ОИК в два идентични екземпляра.

От представените по делото писмени доказателства е установено, че разгледаната по-горе процедура е спазена - съставени са приемо-предавателни разписки (подписани от отговорните лица) за всички протоколи на СИК с изключение на една изборителна секция, за която са налични неудовлетворени контроли - ИС № 224602043 (разлика от 11 недействителни гласа). Съставено е и предложение за протокол на ОИК, изготвен от „Информационно обслужване“ АД (л. 2243 и сл. от т. V по делото), който е идентичен като съдържание с подписания от ОИК протокол. От представения протокол на ОИК от 27.10.2015 г. за избиране на общински съветници, неоспорен от страните, е установено, че броят на гласувалите изборители според положените подписи в изборителните списъци, включително и подписите в допълнителните страници (под черта) е 411908, общият брой на действителните гласове (общ брой на действителните хартиени бюлетини и действителните гласове от машинното гласуване) е 375 010, а общият брой на недействителните гласове (общ брой на недействителните гласове с хартиени бюлетини и празни гласове от машинното гласуване) е 36 894. За безспорно е приет като брой мандати за общински съветници - 61, а общинската изборителна квота - 6148. Установено е от съда, че тази квота се преминава само от: " Движение 21"(8041 действителни гласа), „Сердика (АБВ, Български социалдемократи)-

13635 действителни гласа , [ПП] 7724 действителни гласа, [ПП] -17963 действителни гласа, ПП „Атака 11482 действителни гласа, [ПП]- 160816 действителни гласа,[ПП] - 11450 действителни гласа, [ПП] 61606 действителни гласа, [ПП] -37103 действителни гласа. Установено е, че няма избрани независими кандидати, поради което в съответствие с т. 4.2. от приложение № 5 към чл. 453 ал. 1 ИК според получените от партиите и коалициите действителни гласове, всички 61 мандата за общински съветници се разпределят между тях както следва: [ПП] -2 мандата, [ПП]- 2 мандата, ;[ПП]- 1 мандат, [ПП]- 3 мандата, [ПП] - 2 мандата,[ПП] - 30 мандата, [ПП]- 2 мандата,[ПП] - 11 мандата и [ПП] - 7 мандата.След преглед на всички 1557 протокола на СИК съдът е приел, че липсва несъответствие между отчетените от ОИК изборни резултати на жалбоподателите и тези, установени от съда, които да обосноват промяна в изборния резултат за всеки от тях. Като недоказани са отхвърлени и твърденията за вписване на избиратели в повече от един избирателен списък и за ограничаване на избирателното право на избиратели поради непредоставяне на всички необходими за гласуването бюлетини.

За неподкрепено от доказателствата по делото е прието и възржението, че ОИК не е изпълнила задължението си да разгледа и се произнесе по постъпилите жалби в изборния ден и преди края на изборния ден, доколкото от представените по реда на чл. 190, ал. 1 ГПК писмени доказателства от страна на ОИК(постъпили в изборния ден жалби и сигнали и решение № 1174-МИ / 25.10.2015 г. на ОИК (том V, л. 2048 и сл.)не са констатирани вписвания на постъпили жалби. Такива писмени доказателства не са представени и от жалбоподателите в хода на производството.

Доводите на жалбоподателите за незаконосъобразност на оспореното решение поради обстоятелството, че ОИК не е поддържала постоянно работеща интернет страница по време, преди и след изборния ден са отхвърлени от съда като недоказани, като независимо от това е отбелязано, че дори и при успешното им доказване не биха могли на самостоятелно основание да обосноват незаконосъобразност на оспорения административен акт, доколкото естеството на твърдяното нарушение не би могло да повлияе върху съдържанието на акта и в този смисъл не би могло да бъде квалифицирано като съществено. Като недоказани са отхвърлени и твърденията , че ОИК не е провела обучение на членовете на СИК в съответствие с изискването на чл. 87, ал. 1, т. 4 ИК. Във връзка с поддържаната недействителност на решението на ОИК като постановено след изтичане на преклузивния срок по чл. 87, ал. 1, т. 26 ИК, съдът е отбелязал, че в съответствие с нормата на чл. 87, т. 26 ИК ОИК установява и обявява резултатите от гласуването в изборния район в срок до 48 часа след приключването му, съставя протокол и издава удостоверения на избраните общински съветници и кметове. Този срок е конкретизиран в раздел III от Методическите указания на ЦИК (приети с решение № 2596-МИ/НР от 14.10.2015 г.) по следния начин: не по-късно от 48 часа от получаване на протоколите на СИК ОИК е длъжна да предаде в ЦИК протокола на ОИК за определяне на резултатите от гласуването за общински съветници и решението за избрани общински съветници. В съдебната практика последователно се приема (така задължителните указания на т. 8 от Тълкувателно решение № 4/76 г. на ВС), че сроковете за издаване на административни актове са инструктивни, с възможност за органа да постанови валиден акт и след изтичане на законово

определения срок. В тази връзка съдът е отбелязал, че неспазването на инструктивния срок от една страна не води до незаконосъобразност на акта само на това основание, а от друга е установил от представеното предложение за протокол на ОИК, изготвено от „Информационно обслужване“ АД (л. 2243 и сл., том V), че същият е изготвен на 27.10.2015 г. в 22,26 часа - т.е. след законово предвидения 48 часов срок, поради което практически невъзможно е било, ОИК да се произнесе при спазването на този срок. По изложените съображения съдът е приел, че Решение № 1182-МИ/г. на Общинската изборителна комисия е издадено от компетентен колективен административен орган при спазване на изискванията за кворум и мнозинство, в предписаната от закона форма, при липса на допуснати съществени процесуални нарушения (нарушения на изборния процес, водещи до подмяна волята на изборителите), при правилно приложение на материалния закон, съобразено с целта на закона.

Постановеното решение е правилно и следва да бъде потвърдено. Неователни са и възраженията на касаторите за допуснати съществени нарушения на съдопроизводствените правила от първоинстанционния съд. От приложените по делото писмени доказателства се установява, че в проведеното производство съдът се е произнесъл мотивирано по всички наведени доводи и направени искания от страните в производството. С определение от 10.11.2015 година на страните е предоставена възможност да се запознаят с приложените по преписката писмени доказателства и в срок до 12.11.2015 година с писмена молба да конкретизират оспорването си: да посочат конкретните протоколи които оспирват и какво в тях оспирват, изброявайки конкретни нарушения които считат за допуснати, както и как твърдяното нарушение се е отразило на изборния резултат. По протокол от съдебно заседание от 16.11.2016 година е приел представените от страните доказателства, предоставил е възможност на страните за искания и възражения, като във връзка с проведените оспорвания на протоколите на СИК е указал на оспорващите, че върху тях лежи доказателствената тежест за установяване на неверността на протоколите в оспорената част от делото. Жалбоподателите с писмени искания са уточнили СИК, за които твърдят, че са допуснати нарушения при гласуването и отчитането на резултатите, както и изричното искане за повторно преброяване на бюлетините, допускане на съдебна експертиза свързано с повторното преброяване на резултатите, както и допускане на свидетели за установяване на факти свързани с отчитането на изборните резултати. С нарочно определение по всяко едно искане административният съд е оставил без уважение исканията за извършване на повторно ръчно преброяване, за допускане на съдебна експертиза, за допускане на свидетели. С определението съдът е изложил обосновани и законосъобразни правни изводи относно допустимостта на доказателствените искания и относимостта им към предмета на спора, които се споделят и от настоящия съдебен състав. В постановеното решение от страна на съда са обсъдени детайлно всички оплаквания и мотивирано са отхвърлени, като със събрания доказателствен материал са установени релевантните за делото факти. Задълбочено са разгледани и обсъдени оспорените от страните протоколи на СИК, като в резултатна това логично **съдът е достигнал до извода, че дори и да се приеме извършено нарушение и поправките в сочените протоколи да са в ущърб на обявените за избрани кандидати то резултата от избора не би**

бил

различен.

Неподкрепени от доказателствата по делото са и твърденията за неравнопоставено третиране на страните във връзка с дадени срокове за запознаване с материалите по делото, изразяване на становище и представяне на писмени доказателства. От приложените по делото писмени доказателства се установява, че с определение от 10.11.2015година, съдът е предоставил възможност на страните в срок до 12.11.2015година да се запознаят с административната перписка и с писмени молби да конкретизират оспорването си. Задължил е трети неучастващи по делото лица-комисия по чл.445,ал.7 ИК в Общинската администрация, "Информационно обслужване" АД и ЦИК да представят намиращи се у тях документи, относими към спора. В указания от съда срок са постъпили уточняващи молби от жалбоподателите, както и становище от ответника- ОИК във връзка с изложените в жалбите твърдения.С определение № 6204 от 16.11.2015година /л.1993 и сл./ съдът е разгледал подробно постъпилите уточнения, искания и възражения и мотивирано се е произнесъл по всяко едно от тях. Задължил е ответника -ОИК в срок до 17.11.2015година да представи оспорени от жалбоподателите документи- заверени копия на протоколи от избирателни секции №224611032 и 224611025, копия на постъпили в изборния ден жалби и решения по тях, доказателства с които ОИК е установила явна фактическа грешка при въвеждането на данни от протоколите на СИК. Задължил е ОИК писмено с молба да уточни в протоколите на СИК, посочени на стр.3, абз.2 от молбата -уточнение на жалбоподателя МК"БСП- лява България",нанесеният с химикал на страница първа номер,състоящ се от 10 цифри какво индивидуализира, кога и от кого е поставен и на какво основание от ИК. С определения № 6232 и № 62438/л.2119 / от 17.11.2015година е задължил ОИК да представи до края на работния ден заверен препис от протоколи на СИК ИС№ 224616030, № 224609045 е № 224605045. С протоколно определение от 18.11.2015година е констатирал неизпълнение от страна на ЦИК на задължение по чл.192, ал.1 ГПК и е приложил санкция по чл.92а, вр.чл.91,ал.2 ГПК. Оставил е без уважение искането на ответника - ОИК за предоставяне на допълнителен срок за предоставяне на становище по депозираните от жалбоподателите становище на 12.11.2015година и е задължил ЦИК в срок до 19.11.2015година да представи пред съда изисканите по реда на чл.192, ал.1 ГПК удостоверения и писмени доказателства.С нарочни определения: №6269 от 18.11.2015година /л.2236от делото/е задължил ОИК в срок до 19.11.2015година да представи заверени преписи от 4бр. протоколи на СИК, а с определение № 6279 от 19.11.2015година /л.2239 от делото/ в срок до 19.11.2015година, края на работния ден да представи заверени преписи от протоколи на СИК в осем ИС. **От гореизложеното се налага извода, че всички страни са поставени при равни условия по отношение дадените срокове за запознаване с материалите по преписката и възможността за становища, искания и възражения.** Неоснователна е касационната жалба по заявените в нея твърдения за нарушения на изборния процес, опорочили крайния резултат от изборите за общински съветници така, че ако не са били допуснати, изборният резултат би бил друг. **Противно на твърдяното в касационните жалби съдът е обсъдил всички твърдения и възражения на оспорващите и правилно ги е приел за неоснователни, а част от тях за недоказани.** Правилни и законосъобразни са изводите на съда,по отношение на оспорените по надлежния ред протоколи на СИК . **В тази връзка следва да се посочи, че**

евентуалната неистинност на отразеното в официалните документи може да се установи при открито производство по предвидения за това ред, като съгласно чл.154 ГПК оспорващият следва да докаже, че данните изложени в протоколите не са верни, т.е. че е налице несъответствие с действителните фактически обстоятелства.В противен случай отразените в тях факти следва да се приемат за установени по аргумент от чл.179 ГПК вр.чл.144 АПК.По отношение на процесните протоколи на СИК съдът не е допуснал твърдяното нарушение на материалния закон и правилно е съобразил нормата на чл.441, ал.3 ИК, а именно: член на секционната избирателна комисия не може да откаже да подпише протокола, а ако не е съгласен с отразеното го подписва с особено мнение, като посочва в какво се отразява това особено мнение, а мотивите се излагат в писмена форма и се прилагат като неразделна част от протокола. Съгласно следващата алинея на посочената разпоредба, когато член на комисията е възпрепятстван по уважителни причини да го подпише, това се отбелязва в протокола, като се посочват и причините, а разпоредбата на чл.441, ал.5 ИК сочи, че неподписването на протокола от член на комисията не го прави недействителен. В този смисъл **неоснователни са и възраженията в жалбата** на касатора[ПП]във връзка с твърденията за неподписването на протокол на СИК№ 224602079 от лицето Е. П.. По отношение на този протокол е констатирано, че е подписан от всички членове на СИК. Но дори и да се приеме за достоверно твърдението за неподписването му от един член на \сик, както се казва по-горе, съгласно разпоредбата на чл.441,ал.5 ИК това не би довело до неговата недействителност. Отделно от това е установено, че на стр.2 са налични поправки, удостоверени с подписите на членовете на СИК в т.5, б"а4 и б"б", като в б. "а", броят на останалите неизползвани бюлетини е порменен от 498 на 497, а в б. "" , където е отразен броят на унищожените от членовете на СИК бюлетини, броят е поправен от 0 на 1, като тази поправка по никакъв начин не е повлияла на крайния резултат.Установено е и от извършената проверка, че е налична поправка на стр.4,5 и 6, касаеща отчитането на действителните гласове на партиите, които също са удостоверени с подписите на членовете на СИК.По отношение на броя действителни гласове, подадени за оспорилата ги коалиция е констатирана поправка в графа 39, като числото 24 е променено на 33, което е в интерес на коалицията, тъй като действителните гласове отчетени за нея са увеличени с 9 гласа, като този брой напълно съответства на получените за коалицията гласове с и без преференции, отразени на ст. 16. Неоснователни са и възраженията в касационните жалби свързани с невярно попълнени протоколи от СИК, довели до груби нарушения на изборния процес и опорочаване на посочения краен резултат за избраните общински съветници. **Жалбоподателите са посочили във връзка с това твърдение, че протоколите на СИК са с неверни данни и то не технически, които могат да бъдат коригирани съобразно ИК, а такива, които опорочават и променят изцяло волята на избирателите, поради което са оспорили истинността на протоколите на секционните избирателни комисии и са поискали отново преброяването** на бюлетините – действителни и недействителни на гласоподавателите в тези секции. **Правилни са изводите на съда, че секционният избирателен протокол представлява официален свидетелстващ документ и оспорването му с хипотетични предположения е неоснователно. Липсата на каквито и да било поправки в оспореното съдържание на протоколите на СИК, липсата на**

спорове между членовете на секционните изборителни комисии относно броя на действителните и недействителните бюлетини, липсата на особени мнения на членовете на комисииите, както и липсата на постъпили жалби и възражения не дават основания за повторното преброяване на бюлетините, в които са отразени гласовете на изборителите. Според т. 6 от Решение № 9 от 26.11.2009 г. на Конституционния съд на РБ, повторното преброяване на гласовете би могло да се допусне, ако от протоколите на секционните изборителни комисии е видно, че съществуват спорове между членовете на СИК за резултатите от гласуването. В конкретния случай в нито един от секционните протоколи няма такова отбелязване, няма възражения и оплаквания. Поради това не могат да се приемат и твърденията в касационните жалби, че съдът, като не е допуснал повторното преброяване на бюлетините от оспорените изборителни секции е допуснал съществено нарушение на процесуалните правила. За прецизност на изложението следва да се отбележи, че в деня на гласуването в изборителните секции присъстват застъпници и представители на партии, коалиции или инициативни комитети, наблюдатели, включително и при отварянето на изборителната кутия и при установяване на изборните резултати. В случая такива застъпници са отразени и в протоколите на СИК. Тяхното присъствие едновременно с факта, че членовете на секционните изборителни комисии са от различни политически сили, според съда, е гаранция за законосъобразните действия на членовете на секционната изборителна комисия, при провеждането и отчитането на изборните резултати. По отношение на наведените възражения за действителността или недействителността на отразените в протоколите гласове следва също така да се отбележи, че от съществено значение в случая е правилото, че когато действителността или недействителността на някой глас бъде оспорена от някой от членовете на СИК, които единствено имат право да броят бюлетините, след решението на комисията случаят се описва в протокол, който се прилага към протокола на СИК, като на гърба на бюлетина са отбелязва номера на решението, основанието за недействителност и се подписва от председателя и секретаря/чл.438, ал.3 ИК/. В настоящия случай, при положение, че към протоколите на СИК няма приложени допълнителни протоколи за възникнал спор в тази посока, то и не може да се изведе твърдения извод за съществени нарушения на изборния процес. По следващите възражения в жалбите следва да се посочи, че секционните изборителни комисии се състоят от председател, заместник- председател, секретар и членове, като представителите на една партия или коалиция не могат да имат мнозинство, а председателят, заместник- председателят и секретарят не могат да бъдат от една и съща коалиция. Освен това, след съставянето на протокола на СИК, той се подписва от всички членове на комисията и тогава председателят обявява резултатите от гласуването. Поправки могат да се правят след подписването, но преди обявяването на резултатите от гласуването, като поправката също се подписва от всички членове на комисията с отбелязване "поправка". Изключението е въведено в чл.441, ал.1 и ал.2 ИК, където се допуска единствено поправката на очевидни фактически грешки след обявяването на на резултата. Видно от приложените по делото писмени доказателства в нито един от протоколите на СИК не е отразен спор на член на СИК, няма нито едно особено мнение по чл.441, ал.3 ИК. Противно на

твърдяното в настоящата жалба, в конкретния случай първоинстанционният съд е съобразил тези норми и правилно, след като е прегледал всички протокола на СИК е направил извод, че не са допуснати нарушения относно подписите и поправките в тях. За прецизност на изложението следва да се отбележи, че видно от приложените към делото заверени копия от всички протоколи на СИК, включително и в оспорените от жалбоподателите няма отразени никакви забележки от никой от членовете, свързани с определянето на действителните и недействителните гласове, както и ,че не са подписани с особено мнение от някой от членовете на СИК. В тази връзка да се установява начина на гласуване със свидетелски показания се явява недопустимо.

Неоснователни са и възраженията в касационната жалба свързани с допуснати нарушения по отношение на искането за повторно преброяване на гласовете от СИК. Безспорно изяснен в съдебната практика е въпросът за характера на секционните протоколи, като официални документи, издадени от длъжностни лица по установения ред и форма и съставляващи доказателства за отразените в тях обстоятелства. Специфичното за тези документи в изборния процес е законово обезпечената правна възможност съставянето им с отразяването на обстоятелствата в тях, да се извърши максимално публично и прозрачно. Нещо повече, нормата на чл.442, ал.1 урежда и правото на всеки член на СИК, кандидат, застъпник, представител на партия, коалиция и инициативен комитет и наблюдател при поискване да получи копие от протокола. По този начин всеки кандидат, сам или чрез своите застъпници или наблюдатели на субекта, който го е издигнал за кандидат, може пряко да следи провеждането на един от най-важните етапи - отчитането на гласовете и да провери съответствието на установените обективни факти с отразените такива в протоколите. Нормативно охранените права на кандидатите обуславят необходимостта при оспорване на данните по протоколите, те да изложат конкретни и обосновани възражения. В противен случай ще се стигне необосновано до повтаряне на работата на секционните комисии, съставът и изборът на които е изключително прецизно уреден в ИК и е в изпълнение на цялостната законодателна концепция за обезпечаване спазването на принципите по чл.3 ИК. На това място е необходимо да се спомене Решение №9 от 26 ноември 2009година по к.д. №8/2009г. на КС на Република България,което касае оспорването на резултата от избор за народен представител, но е приложимо и за местните избори , в случая за общински съветници, защото в него е дадено принципно разрешение на много спорен въпрос и според което повторно преброяване на гласовете би могло да се допусне ако от протоколите на СИК е видно, че са налице спорове между членовете на СИК за резултатите от гласуването. В такъв случай съдът ще встъпи в ролята на арбитър и ще провери спазването на разпоредбите при отчитането на гласовете, като повтори дейността на компетентните за отчитането на гласовете органи, съставени от представители на различни политически сили и при спазване на изчерпателно уредена процедура по назначаването. Законосъобразно съдът е кредитирал приложените протоколи на избирателните комисии като официални документи, удостоверяващи отразените в тях факти и обстоятелства. При липсата на отбелязани в самите тях спорове за отчитане действителността на гласовете правилно е приел за

недопустимо повторното им преброяване в съдебното производство. В този смисъл неоснователно е и оплакването , че в част от оспорените протоколи има извършвани поправки от неизвестни лица и то след като вече са били подписани от всички членове на СИК. При правилно установена фактическа обстановка съдът е извел и правилни правни изводи за недоказаност на това твърдение.

По отношение на извършените поправки в протоколите на СИК, в производството по реда на чл.459 от Изборния кодекс, съдът е обсъдил задълбочено направените от жалбоподателите възражения и ги е приел за неоснователни и недоказани, като изключително подробно се е мотивирал. В проведените заседания е изслушал становищата на страните и се е произнесъл по направените искания. Уважил е направеното още с жалбите оспорване на протоколите на СИК, **като е открил производство по оспорване на истинността и по-конкретно на верността им на основание чл.193, ал.2 от ГПК, вр.чл.144 от АПК, като е указал, че доказателствената тежест е на оспорващите. Изискал е и е приложил към делото всички протоколи на СИК- 1575 на брой и протокола на ОИК. Всеки протокол е преценен през призмата на правилата на Изборния кодекс, които подробно уреждат въпроса с възможност за поправки на протоколите и подписите на членовете на избирателните комисии и по-конкретно в кои случаи протоколът се подписва от всички членове , в кои се подписва с особено мнение и в кои случаи се подписва само от трима членове, като се има предвид правилото на чл.441, ал.5 ИК, че "неподписването на протокола от член на комисията не го прави недействителен".** Обективно съдът е констатирал , **че поправките са извършени от членовете след обявяване на резултата, за част от които в съответствие с чл.441, ал.2 ИК правилно е приел, че се отнасят до технически грешки, което е обосновано с оглед необходимостта от извършване на задължителни проверки/контроли/ за съответствие на отразените данни по отделните точки от протоколите, които са указани в образците на протоколите и съответни на чл.440, ал.1, ал.3 и ал.4 ИК и които могат да се извършат и след обявяване на резултата. В съответствие с чл.445, ал.4 от ИК когато общинската избирателна комисия установи очевидни фактически грешки в протоколите, те се отбелязват в тях и се подписват от членовете на секционната избирателна комисия по чл.444, ал.1 , които са председател или заместник- председател, секретар и член на СИК, които са предложени от различни партии и коалиции.** Съгласно чл.447 ИК въз основа на данните от протоколите на секционните избирателни комисии, общинската избирателна комисия отчита резултатите от гласуването в изборния район и съставя протоколи за всеки вид избор. **При извършената проверка от страна на съда не са установени данни, които да оборват материалната доказателствена сила на протоколите като официални удостоверителни документи по отношение на отразените действителни гласове в полза на избраните кандидати. Независимо от тези констатации съдът хипотетично е разгледал и възможните варианти при приспадане на действителните гласове в полза на избраните кандидати по протоколите, за които е установено нарушение в начина на отразяване на поправките.** За установените несъответствия при проверката съдът законосъобразно е приел, че не се отразяват на крайния изборен резултат, поради и което не обуславят недействителност на избора. По същия начин соти и въпросът с оспорените резултати във връзка с

твърденията за допуснати нарушения при отчитане на преференциалния вот. Във връзка с тези възражения административният съд детайлно е обсъдил всички оплаквания и мотивирано ги е отхвърлил, като със събрания доказателствен материал са установени всички релевантни за делото факти. Обстойно е обсъден всеки един протокол, при което е изведен логичния извод, че дори хипотетично да се приеме наличието на твърдяните нарушения и поправките в протоколите да се приемат в полза на жалбоподателите, то резултатът от изборите не би се променил по отношение на тези жалбоподатели. Неоснователни са и останалите възражения в жалбите, сочещи на незаконосъобразен избор за общински съветници на територията на Столична община. **Съгласно решение №13 от 28.11.2013 година по к.д. №14/2013г. на КС на РБ за да бъдат обявени изборите за незаконни, следва едновременно да са налице две предпоставки: съществени, особено тежки нарушения на изборния процес, относими към основополагащите демократични конституционни принципи на избирателното право- общо, равно и пряко избирателно право с тайно гласуване и тежестта на тези нарушения да е от такова естество, че да е невъзможно да се установи действителната воля на избирателите.Ето защо за да бъде опорочен един изборен резултат не е достатъчно да е допуснато нарушение на процедурата, а то трябва да е съществено. Такова е само това нарушение, което опорочава процедурата по начин, че ако не е допуснато, то крайния резултат би бил друг, в случая обявения изборен резултат да не отразява действителния вот на избирателите. Противно на твърдяното в настоящата жалба събраните по делото доказателства, не установяват такива съществени нарушения, от такова естество, водещи до невъзможност да се установи действителната воля на избирателите.**

Без правно значение и неотнормирано към спора е твърдението за медийни публикации относно извършени нарушения след приключване на изборния ден. От една страна това са твърдения, неподкрепени с доказателства в хода на производството, а от друга дори и да бъдат доказани не могат да опровергават извода за липса на нарушения при съставянето на протоколите.Меродавни за разрешаване на спора са обстоятелствата в събраните по делото доказателства, а не какво е давано по телевизията, казано по радио или написано в пресата. С оглед на тези доводи, настоящият състав прецени като неоснователни възраженията на касационните жалбоподатели за допуснато нарушение на закона и необоснованост на изводите на решаващия съд. С оглед изхода на делото неоснователни са претенциите на касаторите за присъждане на разноски по делото.**Неоснователна е и претенцията на ответника ОИК-Столична община за присъждане на юрисконсултско възнаграждение, доколкото в съдебно заседание не е представлявана от юрисконсулт , а от свои членове.** Водим от горното и на основание чл. 221, ал. 2, предложение първо от АПК във връзка с чл. 459, ал. 9 от ИК, Върховният административен съд, четвърто отделение

РЕШИ:

ОСТАВЯ в сила решение №8035 от 17.12.2015 г. на Административен съд-София

град , по адм. д. №10609/2015 г. по описа на съда.
РЕШЕНИЕТО е окончателно.